Rhif: WG41028

Llywodraeth Cymru
Ymgynghoriad ar doiledau Changing Places – crynodeb o'r ymatebion ac Ymateb y Llywodraeth.

2022

This document is also available in English
Mae'r ddogfen yma hefyd ar gael yn Saesneg

OGL (h) Hawlfraint y Goron 2022

Cyflwyniad

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi crynodeb o'r ymatebion i'r ymgynghoriad ar Doiledau Changing Places (TCP) a Chyfleusterau Newid Cewynnau Babanod ac mae ei strwythur yn seiliedig ar y cwestiynau yn yr ymgynghoriad. Bydd y ddogfen ymateb hon ond yn ymdrin ag ymatebion i'r adran ar TCPau. Darperir dogfen ymateb ar wahân i'r cwestiynau ar gyfleusterau newid cewynnau babanod maes o law. Rydym wedi ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn ofalus wrth lunio'r polisi hwn yn derfynol.

Safbwyntiau a fynegwyd gan ymatebwyr i'r ymgynghoriad sydd yn y crynodeb hwn ac nid ydynt o reidrwydd yn adlewyrchu safbwyntiau Llywodraeth Cymru.

Ymatebion i'r Ymgynghoriad – Trosolwg

Cafwyd cyfanswm o 90 o ymatebion i'r ymgynghoriad. Gofynnwyd i ymatebwyr a gwblhaodd y ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad nodi i ba un o'r 14 o sectorau a nodwyd ar y ffurflen y mae ei sefydliad yn perthyn (gan gynnwys opsiwn 'arall' hunanddynodedig). Mae'r tabl isod yn dangos nifer yr ymatebion a gafwyd gan bob sector.

Math o Sefydliad:	Rhif	Ymatebion Hawdd eu Deall
Adeiladwr/Datblygwr	0	0
Gweithgynhyrchwr	1	0
Dylunydd/Peiriannydd/Syrfëwr	2	0
Adran Rheoli Adeiladu Awdurdod Lleol	8	0
Arolygydd Rheoli Adeiladu Cymeradwy	0	0
Ymgynghorydd Mynediad	1	0
Therapydd galwedigaethol	1	0
Sefydliad Pobl Anabl	3	2
Rheolwr Cyfleusterau	0	0
Manwerthwr	0	0
Gweithiwr Proffesiynol ym maes Adeiladu	1	0
Rheolwr Eiddo/Landlord	0	0
Sefydliad sy'n Cynrychioli Landlordiaid	0	0
Defnyddiwr/Gofalwr Changing Places	13	2
Rhiant/Gofalwr	19	2
Elusen	5	1
Ymgyrchydd neu Grŵp Lobïo	4	0
Parti Arall â Diddordeb (rhowch fanylion)	26	4
Dim ymateb	6	0
Cyfanswm	**90**	**11**

Ymatebion i'r ymgynghoriad – Crynodeb Byr

1 A ydych yn cefnogi bwriad Llywodraeth Cymru i gynyddu nifer y TCPau sydd ar gael?

Nodwch y rhesymau dros eich ateb

1.1 Roedd pob un o'r 90 o ymatebwyr yn cytuno â'r cynnig uchod ac yn cefnogi'r bwriad i gynyddu nifer y TCPau sydd ar gael. Nododd yr ymatebwyr y canlynol:

- Mae'r ddarpariaeth bresennol yn annigonol ac wedi'i dylunio'n wael heb ddigon o le i symud cadair olwyn. Maent hefyd yn cael eu cynnal a'u cadw'n wael gyda hylendid gwael.
- Mae darparu toiledau a chyfleusterau newid yn fater iechyd y cyhoedd a mynediad cyfartal a dylid hyrwyddo hyn fel rhan hanfodol o seilwaith cyflogaeth a seilwaith cymdeithasol ac addysgol Cymru.
- Daw darparu TCPau o dan Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau a Deddf Cydraddoldeb 2010 sy'n amlinellu hawliau cyfartal pob person anabl i gael ei gynnwys yn llawn yn y gymuned a chymryd rhan ynddi.
- Byddai cynyddu nifer y TCPau yn gwella mynediad, cyfleoedd ac ansawdd bywyd pobl anabl ac yn darparu cyfleuster diogel i ddefnyddwyr mewn man gydag urddas, gan sicrhau eu bod nhw, yn ogystal â'u teuluoedd a'u gofalwyr, yn fwy abl i ymweld â lleoedd gwahanol a bod yn rhan o'u cymunedau.
- Mae'r angen am TCPau yn debygol o gynyddu o gofio bod y boblogaeth yn heneiddio, mwy na miliwn o bobl 50+ oed yng Nghymru erbyn 2034.
- Dylai cynyddu darpariaeth ddilyn arfer gorau yn BS8300: Design of an accessible and inclusive built environment Part 2: Buildings: 2018.

2 A ydych yn cytuno y dylai Llywodraeth Cymru wella'r canllawiau yn Nogfen Gymeradwy M er mwyn cynyddu nifer y TCPau sydd ar gael?

Os nad ydych, nodwch y rheswm pam.

2.1 Roedd y mwyafrif o'r ymatebwyr yn cytuno â'r cynnig uchod, gyda dim ond dau ymatebydd yn ansicr ac un ymatebydd yn anghytuno.

Ymateb	Ydw	Nac ydw	Ddim yn siŵr	Dim ymateb	Cyfanswm
	84	1	2	3	90

2.2 Rhoddodd yr ymatebwyr hynny a oedd yn cytuno â'r cynnig y rhesymau canlynol:

- Addasu canllawiau a rheoliadau adeiladu yw'r unig ffordd o sicrhau newid am fod Dogfen Gymeradwy M yn cael ei derbyn fel y gofyniad sylfaenol;
- Bydd yn sicrhau bod adeiladwyr a chynllunwyr yn ystyried TCPau, yn dilyn egwyddorion allweddol polisi cynllunio cenedlaethol yng Nghymru ac yn cysoni Dogfen Gymeradwy M â BS 8300-2 yn ogystal â threfniadau presennol yn Lloegr sy'n rhoi canllawiau arfer da ar ddarparu TCPau o ran dyluniad a hygyrchedd.
- Roedd rhai ymatebwyr a oedd yn cytuno â'r cynnig wedi cynnwys cafeat y dylai gwelyau proffilio a gymhwysir yn drydanol (sydd â chynhalydd cefn a all godi/gostwng yr inclein â rheolydd o bell) gael eu gosod fel mater o ddarpariaeth.
- Lle y caiff newidiadau eu gwneud, mae angen cynnwys canllawiau cynhwysfawr yn y Ddogfen Gymeradwy. Mae rhai grwpiau mynediad wedi'i chael hi'n anodd cydymffurfio â'r safonau gofynnol yn Nogfen Gymeradwy M a BS 8300-2 am fod ansawdd a hygyrchedd datblygiadau yn dal i fod yn wael.

2.3 Rhoddodd yr ymatebwyr hynny a oedd anghytuno â'r cynnig neu nad oeddent yn siŵr y rhesymau canlynol:

- Roedd y lefelau capasiti a nodwyd yn y ddogfen ymgynghori yn rhy uchel a dim ond nifer cyfyngedig o adeiladau a fyddai'n cael eu cwmpasu ganddynt ledled Cymru.
- Holodd un ymatebydd a ddylid cynnwys manylion technegol cydymffurfio â'r ddarpariaeth yn Nogfen Gymeradwy M neu, fel arall, a drwy gyfeirio at safon allanol BS 8300-2. Nododd y byddai'r ail opsiwn yn sicrhau bod addasiadau canlyniadol yn cael eu gwneud mewn mannau eraill yn yr adeilad.

3 A ydych yn cytuno y dylai awdurdodau cynllunio lleol allu ei gwneud yn ofynnol cael lefelau ychwanegol o ddarpariaeth ar gyfer TCPau drwy'r system gynllunio?

Nodwch y rhesymau dros eich ateb

3.1 Roedd y mwyafrif o'r ymatebwyr yn cytuno â'n cynnig, gyda dim ond pedwar ymatebydd yn anghytuno.

Ymateb	Ydw	Nac ydw	Ddim yn siŵr	Dim ymateb	Cyfanswm
	71	4	8	7	90

3.2 Rhoddodd yr ymatebwyr hynny a oedd yn cytuno â'r cynnig y rhesymau canlynol:

- Mae nodi angen am TCP ar y cam cyn gwneud cais neu'r cam gwneud cais yn cynnig cyfle i ddylunio cyfleusterau cynhwysol a hygyrch ac yn galluogi awdurdodau cynllunio i wneud darpariaethau mewn dyluniadau ar gyfer Rheoliadau Adeiladu er mwyn delio â darpariaethau technegol manyleb, dimensiynau a mynediad drwy

gytundebau adran 106.
- Mae'n gwneud synnwyr busnes i adeiladu TCPau ar y dechrau, am ei bod yn ddrutach gwneud gwaith ôl-osod.
- Dylai awdurdodau lleol, drwy eu Strategaethau Toiledau, nodi pwysigrwydd TCPau mewn perthynas â chroesffyrdd seilwaith trafnidiaeth pwysig.

3.3 Fodd bynnag, gwnaed y sylw canlynol:
- Efallai y bydd angen hyfforddiant i gefnogi'r gwaith o gyflwyno TCPau er mwyn sicrhau bod gan gynllunwyr y set sgiliau gywir i ddylunio TCPau a'u gosod yn y lleoliadau gorau a dylai cynllunwyr weithio gyda rhanddeiliaid allweddol er mwyn sicrhau bod y ddarpariaeth yn ddigonol.

3.4 Nododd y lleiafrif o'r ymatebwyr a oedd yn anghytuno â'r cynnig neu nad oeddent yn siŵr y canlynol:
- Gallai wneud gwaith datblygu yn gymhleth i gleientiaid, datblygwyr a chyrff rheoli adeiladu gan y gallai ddyblygu deddfwriaeth gan beri dryswch o fewn y diwydiant.
- Byddai hefyd angen ystyried sut y byddai'r ddarpariaeth ychwanegol yn cael ei hyswirio neu eu cyfleu i'r Corff Rheoli Adeiladu.
- Dywedodd un ymatebydd y dylai pob cais gael ei ystyried yn ôl ei rinweddau ei hun ac a yw'n rhesymol mynnu bod cyfleusterau o'r fath yn cael eu darparu.

4 Os ydych yn cefnogi darpariaeth yn Nogfen Gymeradwy M fel y nodwyd yng Nghwestiwn 2, a ydych yn cytuno â'r mathau o adeiladau a restrir ym Mlwch A ar gyfer TCP?

Os nad ydych, a ddylai'r rhestr fod yn ehangach neu'n gulach, yn eich barn chi? Os ydych o'r farn y dylai fod yn ehangach, pa fathau eraill o adeiladau y dylai gofyniad fod yn gymwys iddynt neu os ydych o'r farn y dylai fod yn gulach, pa fath o adeiladau y byddech yn eu hepgor? Nodwch y rhesymau dros eich ateb.

4.1 Roedd y mwyafrif (53) o'r ymatebwyr yn cytuno â'r cynnig, roedd 7% yn anghytuno ac nid oedd 19 yn siŵr.

Ymateb	Ydw	Nac ydw	Ddim yn siŵr	Dim ymateb	Cyfanswm
	53	7	19	11	90

4.2 Er bod y mwyafrif o'r ymatebwyr yn cytuno â'r cynnig, gwnaethant awgrymu, ynghyd â'r ymatebwyr a oedd yn anghytuno â'r cynnig neu nad oeddynt yn siŵr, y dylai'r rhestr o adeiladau gael ei hehangu.

4.3 Gwnaethant y sylwadau canlynol:

- Rhaid i unrhyw adeilad a gaiff ei adeiladu at ddefnydd y cyhoedd, gan gynnwys gwestai, sinemâu, colegau a phrifysgolion, ystyried TCP waeth

beth fo'i faint er mwyn sicrhau mynediad cyfartal.
- Dylid cynnwys adeiladau sy'n hanfodol i seilwaith trafnidiaeth hefyd.
- Dylai pob ysgol gynnwys TCP er mwyn sicrhau mynediad cyfartal.
- Dylid darparu mwy o TCPau mewn ardaloedd twristaidd.

4.4 Awgrymodd rhai ymatebwyr y dylai'r trothwyon canlynol gael eu hystyried:
- Dylai fod TCP mewn unrhyw adeilad sydd ag arwynebedd o fwy na 2,500 m2 neu a all gynnwys o leiaf 500 o unigolion.
- dylai'r sbardun o 5,000m² ystyried ardaloedd allanol adeilad arfaethedig (e.e. y parth cyhoeddus a datblygiadau manwerthu) nid dim ond yr adeilad.

4.5 Cododd rhai ymatebwyr bwyntiau a oedd yn ymwneud ag egluro a dehongli diffiniadau a ddefnyddiwyd yn yr ymgynghoriad. Ceisiwyd eglurhad ynglŷn â'r canlynol:
- Beth yw ystyr 'categorïau', ac a yw hyn yn cynnwys gofynion o ran maint/capasiti a mathau o adeilad, neu ddim ond un o'r rhain.
- Beth yw ystyr 'Mynediad Cymunedol'?
- Mae angen diffinio 'capasiti' yn well ar gyfer achosion aml-ddefnydd. Er enghraifft, a ddylai canolfan gynadledda a gynlluniwyd yn benodol i gynnal digwyddiad â 600 o bobl ond a ddefnyddir 'fel arfer' ar gyfer ystafelloedd cyfarfod unigol sydd â lle i lai na 350 o bobl, gynnwys TCP?

5 O ran ysgolion, a ydych o'r farn y dylai unrhyw fath arall o ysgol ddarparu TCP?

Os felly, pa fath o ysgol rydych yn ei hawgrymu a pham?

5.1 Roedd 54% o'r ymatebwyr yn cytuno â'r cynnig, roedd 8% yn anghytuno ac nid oedd 20% yn siŵr.

Ymateb	Ydw	Nac ydw	Ddim yn siŵr	Dim ymateb	Cyfanswm
	54	8	20	8	90

5.2 Nododd yr ymatebwyr hynny a oedd yn cytuno â'r cynnig y byddai hyn yn unol â pholisi'r Llywodraeth ar gynwysoldeb mewn addysg ac yn ennyn cefnogaeth i'r gymuned a digwyddiadau cymunedol, i bobl anabl, p'un a ydynt yn fyfyrwyr, yn athrwon neu'n rhieni.

5.3 Rhoddodd y rhai a oedd yn anghytuno â'r cynnig y rhesymau canlynol:
- Gallai fod yn anodd i bob ysgol gynnig darpariaeth TCP ac efallai y dylid mabwysiadu dull gweithredu seiliedig ar anghenion.
- Byddai gan ysgolion arbennig y ddarpariaeth hon i'w disgyblion eisoes.
- Mae'r trothwy a nodwyd yn yr ymgynghoriad yn golygu na fyddai llawer o ysgolion llai o faint yn gorfod darparu TCP ond byddai dal angen cyfleusterau o'r fath.

5.4 Gwnaeth un ymatebydd nifer o sylwadau gan amau rhai o'r diffiniadau.

Gofynnodd yr ymatebydd am eglurhad ynglŷn â'r term ‘ysgol’. Awgrymodd y dylid cynnwys pob sefydliad addysgol yn y cynnig, ond y dylid hepgor sefydliadau cyn ysgol, megis meithrinfeydd, o'r rhestr, ar yr amod bod cymorth cyffredinol yn cael ei roi i'r mathau hyn o sefydliadau addysgol er mwyn sicrhau y darperir cyfleusterau priodol. Gallai fod yn ddefnyddiol nodi'r cyfleusterau y dylid eu darparu yn y canllawiau er eglurder.

5.5 Dylai sefydliadau addysgol newydd ac addasiadau/newidiadau i sefydliadau sy'n bodoli eisoes, gael eu hystyried fesul achos ar gyfer darparu TCP waeth beth fo'r gofynion o ran arwynebedd neu gapasiti a waeth pa ddefnydd sy'n cael ei wneud ohono fel cyfleuster cymunedol fel y'u rhestrir ym Mlwch A.

5.6 Awgrymodd un ymatebydd y dylem ddefnyddio’r un trothwyon a mathau o adeilad ag a ddefnyddir yn Lloegr mewn perthynas â TCPau.

5.7 Nododd rhai ymatebwyr, gan fod ysgolion ar gau gyda'r nos, ar y penwythnos ac yn ystod yr haf, y dylid ei gwneud yn ofynnol i unrhyw ysgol y mae TCP wedi'i osod ynddi sicrhau bod eu hadeiladau yn hygyrch i aelodau o'r cyhoedd ar yr adegau hyn. Hefyd byddai angen sicrhau bod y cyfleusterau yn gweithio'n iawn ac yn bodloni gofynion diogelwch.

5.8 Ymgynghorwyd â cholegau addysg ac Awdurdodau Lleol er mwyn cael sylwadau ychwanegol ynghylch darparu TCPau mewn ysgolion lleol. Roedd cefnogaeth o blaid darparu mwy o TCPau mewn ysgolion ac, er ei fod yn fan cychwyn addas, cydnabuwyd na fyddai'r trothwy yn cynnwys ysgolion cynradd. Materion eraill a godwyd oedd lleoliad TCP yn yr ysgol, argaeledd cyllid, yn enwedig ar gyfer cwrdd â chostau ynni, gofal, gwaith glanhau a gwaith cynnal a chadw ac y byddai angen cynnal asesiad risg trylwyr.

6 Os ydych yn cefnogi darpariaeth, a ydych yn cytuno â'r meini prawf o ran maint a chapasiti ym Mlwch A mewn perthynas â phob math o adeilad ar gyfer TCP?

Nodwch a ydych yn cytuno neu'n anghytuno gyferbyn â phob math o adeilad a'i sbardun.

[Adeiladwaith Newydd sydd ag arwynebedd o fwy na 5,000 m2, neu sydd â lle i fwy na 1,000 o bobl]

Adeiladwaith Newydd sydd ag arwynebedd o fwy na 5,000 m2, neu sydd â lle i fwy na 1,000 o bobl:	Ydw	Nac ydw	Ddim yn siŵr	Dim ymateb	Cyfanswm
Adeilad manwerthu (siop)	61	8	9	12	90
Adeilad ymgynnull/hamdden	64	8	5	13	90
Preswyl (sefydliadol)	62	6	9	13	90
Preswyl (arall)	51	9	17	13	90
Adeilad sy'n cyfuno unrhyw rai o'r uchod	60	7	9	14	90

Gwestai (os ydynt yn darparu cyfleusterau digwyddiadau cymdeithasol, chwaraeon neu hamdden)	63	8	5	14	90
Ysgolion (os ydynt yn darparu mynediad i'r cyhoedd i'w cyfleusterau)	59	10	7	14	90

6.1 Roedd y mwyafrif o'r ymatebwyr yn cytuno â'r sbardunau sy'n gysylltiedig â phob math o adeilad. Fodd bynnag, gwnaethant y sylwadau canlynol:

- Mae angen eglurhad ynglŷn â'r term ‘preswyl’ gan na fyddai'n synhwyrol darparu cyfleusterau o'r fath ar ystadau tai hyd yn oed os oes ganddynt arwynebedd o fwy na 5,000m2.
- Dylai Awdurdodau Lleol nodi faint o TCPau sydd eu hangen a chymhwyso'r ffigur hwnnw at benderfyniadau cynllunio.
- Bydd nodiadau canllaw yn bwysig.

Os nad ydych yn cytuno, nodwch pa sbardun sy'n briodol ar gyfer pob math o adeilad, yn eich barn chi.

Trothwyon a argymhellir ar gyfer gwaith adeiladu newydd

6.2 Ar y cyfan, roedd y rhai a oedd yn anghytuno â'r trothwyon o'r farn bod y sbardunau yn rhy uchel a gwnaethant awgrymu'r sbardunau is canlynol ar gyfer capasiti mewn perthynas â phob math o adeilad:

- 1,000m2 – 2500m2
- 250 – 500 o bobl
- Dim Terfynau a phob ysgol
- Y sbardunau a geir yn y newidiadau i Ddogfen Gymeradwy M Lloegr 2020

6.3 O'r rhai a oedd yn anghytuno â'r cynnig, y rhesymau a roddwyd oedd:

- Roedd y trothwyon yn rhy uchel a dylid eu gostwng.
- Dylid defnyddio meini prawf mwy hyblyg sy'n ystyried trosiant ymwelwyr, anghenion y gymuned, y defnydd o adeiladau ac am faint o amser y bydd pobl yn defnyddio'r cyfleusterau.
- Dylai awdurdodau lleol benderfynu ar gyfleusterau TCP a'u cymhwyso at benderfyniadau cynllunio.
- Dylai darpariaeth fod yn seiliedig ar asesiadau o anghenion y boblogaeth ac archwiliadau awdurdodau lleol.
- Dylai canllawiau fod yn gymwys i bob adeilad cyhoeddus newydd a adeiledir a phob adeilad cyhoeddus sy'n ceisio estyniad.
- Dylai TCPau fod yn gymwys i bob gorsaf reilffordd a gorsaf fysiau fawr.
- Dylid darparu TCP ar gyfer gwestai sy'n darparu cyfleusterau digwyddiadau cymdeithasol, chwaraeon a hamdden cyhoeddus.
- Mae ysgolion yn gyfleuster cymunedol a dylent ddiwallu anghenion eu cymuned ac ni ddylai fod ganddynt unrhyw derfynau ar drothwyon.

Fodd bynnag, dywedodd rhai ymatebwyr y dylai ysgolion asesu anghenion disgyblion a'r gymuned ehangach cyn ystyried TCP.

- Yn achos rhai adeiladau preswyl (h.y. llety byw â chymorth) efallai na fydd angen TCP os bydd gan y preswylwyr gyfleusterau priodol yn eu hystafelloedd preifat.
- Mae llawer o gartrefi gofal yn fach ac ni fyddent yn cyrraedd y trothwy ar gyfer TCP ond maent yn dal i ofalu am y bobl fwyaf agored i niwed mewn cymdeithas. Fodd bynnag, efallai y bydd rhai ohonynt yn rhy fach i gynnwys TCP.
- Bydd nodiadau canllaw yn bwysig.
- Dylid defnyddio'r un meini prawf ag a ddefnyddir yn Lloegr (Dogfen Gymeradwy M Cyfrol 2 (ddiwygiedig) Lloegr 2020)

6.4 Gofynnodd rhai ymatebwyr am eglurhad ynglŷn â phwy fydd yn gyfrifol am ddarparu TCP, er enghraifft mewn adeilad manwerthu, gan nodi y gallai fod angen cymorth ar landlord, datblygwr neu fusnesau i gwrdd â'r gost.

(6. parhad) Addasu (newid defnydd) neu Ymestyn (pan nad oes TCP yn yr adeilad eisoes) lle mae'r arwynebedd llawr gros yn cynyddu 25% neu fwy:

Addasu neu Ymestyn lle mae'r arwynebedd llawr gros yn cynyddu 25% neu fwy:	Ydw	Nac ydw	Ddim yn siŵr	Dim ymateb	Cyfanswm
6.8 Adeilad manwerthu (siop)	61	7	9	13	90
6.9 Adeilad ymgynnull/hamdden	63	6	7	14	90
6.10 Preswyl (sefydliadol)	57	9	10	14	90
6.11 Preswyl (arall)	52	10	14	14	90
6.12 Adeilad sy'n cyfuno unrhyw rai o'r uchod	62	6	8	14	90
6.13 Gwestai (os ydynt yn darparu cyfleusterau digwyddiadau, chwaraeon neu hamdden)	62	8	6	14	90
6.14 Ysgolion (os ydynt yn darparu mynediad i'r cyhoedd i'w cyfleusterau)	60	8	8	14	90

6.5 Fel y dengys y tabl uchod, roedd y mwyafrif o'r ymatebwyr yn cytuno â'r sbardunau sy'n gysylltiedig â phob math o adeilad. Gwnaeth ymatebwyr rai sylwadau:

- Dylai Awdurdodau Lleol nodi faint o TCPau sydd eu hangen a chymhwyso'r ffigur hwnnw at benderfyniadau cynllunio.
- Dylai TCPau fod yn gymwys i bob gorsaf reilffordd a gorsaf fysiau fawr a siop neu ganolfan siopa.

Os nad ydych yn cytuno, nodwch pa sbardun sy'n briodol ar gyfer pob math o adeilad, yn eich barn chi.

Trothwyon a argymhellir ar gyfer Addasu (newid defnydd) neu Ymestyn

6.6 Ar y cyfan, roedd y rhai a oedd yn anghytuno â'r trothwyon o'r farn bod y sbardunau yn rhy uchel a gwnaethant awgrymu’r sbardunau is canlynol ar gyfer capasiti mewn perthynas â phob math o adeilad:

- 1,000m2 - >1,000m2
- 200 – 250 o bobl
- Er mwyn asesu anghenion y defnyddwyr gwasanaeth a'r galw
- Unrhyw waith adnewyddu sylweddol os bydd cyfleusterau toiled yn cael eu newid

6.7 Yn achos y lleiafrif o'r ymatebwyr a oedd yn anghytuno â'r sbardunau, y rhesymau a roddwyd oedd:

- Roedd y sbardunau a'r trothwyon yn rhy uchel ac, ar gyfer rhai adeiladau, dylai'r sbardunau fod yn seiliedig ar gynnydd mewn arwynebedd a chapasiti absoliwt.
- Dylid mabwysiadu dull gweithredu mwy hyblyg sy'n ystyried nifer yr ymwelwyr a'r pellter teithio i TCP arall a'r manteision cymdeithasol/cymunedol a allai ddeillio o ddarparu TCP.
- Dylai unrhyw waith addasu neu ymestyn sylweddol gynnwys TCP.
- Dylai fod gan westai TCP, heb ystyried yr amod a nodwyd (e.e. eu bod yn darparu cyfleusterau digwyddiadau cymdeithasol, chwaraeon neu hamdden).
- Mae ysgolion yn gyfleuster cymunedol; dylent adlewyrchu anghenion eu cymunedau a darparu TCP heb ystyried yr amod i ddarparu cyfleusterau cymunedol.
- Yn achos ysbytai, nododd un ymatebydd y dylid darparu TCP heb ystyried yr amod a nodwyd (e.e. ardaloedd aros, ffreuturau ac ati)

7 A ydych yn cytuno y dylai TCP gael ei gynllunio yn unol â'r ddogfen gymeradwy ddrafft a chynnwys y cyfarpar a restrir ynddi? Nodwch y rhesymau dros eich ateb.

7.1 Fel y dangosir yn y tabl isod, roedd y mwyafrif o'r ymatebwyr yn cytuno â'r cynllun arfaethedig a nodwyd yn y ddogfen ymgynghori.

Ydw	Nac ydw	Ddim yn siŵr	Dim ymateb	Cyfanswm
65	7	10	9	91

7.2 Gwnaeth ymatebwyr a oedd yn anghytuno â'r cynnig y sylwadau canlynol:

- Dylai'r ystafell fod yn ddigon mawr i unigolion mewn cadair olwyn a gofalwyr allu mynd i mewn iddi.
- Mae byrddau plygu yn cyfyngu ar allu unigolion i gyrraedd y ddwy ochr i'r fainc ac efallai y bydd angen i rai pobl anabl gael cymorth corfforol gan ddau weithiwr gofal, un ar y naill ochr a'r llall i'r gwely newid. Gellid cyflawni hyn drwy ddefnyddio gwely ag olwynion y gellir addasu ei uchder a'i symud i ffwrdd o'r wal. Mae BS 8300 yn rhestru gwely symudol fel yr opsiwn cyntaf ym Mhara 18.6 Nodyn Sylwadaeth 4 ac

mae Ffig 48 yn dangos mainc symudol.
- Gall maint yr ystafell a'r cyfarpar sydd ei angen fod yn rhwystr mewn rhai datblygiadau ffiniol.
- Dylid osgoi cynllun lliwiau sydd ond yn cynnwys gwyn.
- Ni ddylid gosod synwyryddion symudiadau mewn TCPau am eu bod yn dueddol o fethu.
- Dylai Dogfen Gymeradwy M osgoi defnyddio lletrawsau heb fylchau am fod hyn yn gwneud y testun yn annarllenadwy i feddalwedd darllen sgrin.
- System wresogi ddigonol mewn TCPau.

7.3 Nodir isod gyfarpar arall y dylid ei gynnwys.
- gwelyau proffilio a gymhwysir yn drydanol (sydd â chynhalydd cefn a all godi/gostwng yr inclein â rheolydd o bell).
- sgriniau er mwyn sicrhau preifatrwydd, silffoedd a chyfarpar glanhau cyffredinol arall megis diheintydd dwylo, leininau tafladwy ar gyfer y gwelyau, cadachau gwrthfacterol i lanhau cyfarpar a biniau gwastraff ar gyfer gwastraff cyffredinol a chlinigol.

8 Pan ddarperir TCP mewn adeilad (a restrir ym Mlwch A) sy'n cael ei ymestyn neu y mae'r defnydd a wneir ohono yn cael ei newid, pa drefniadau ymarferol y gellir eu darparu ar gyfer TCP llai o faint o ran maint yr ystafell a chyfarpar?

Nodwch y rhesymau dros eich ateb:

8.1 Gwnaeth ymatebwyr y sylwadau canlynol:

<u>Maint yr ystafell:</u>
- Mae angen i TCP ddilyn y Safon Brydeinig a bod mor agos ag sy'n ymarferol at fodloni'r gofyniad gan na fydd yn ymarferol nac yn addas at y diben.
- Rhaid iddo fod yn ddigon o faint i'r person anabl â chadair olwyn neu sgwter person anabl, a'i ofalwr, allu symud o gwmpas.
- Hyd y gellir, dylid sicrhau cysondeb o ran TCPau a ddarperir ar gyfer pob math o adeilad.
- Dylid mabwysiadu dull gweithredu fesul achos sy'n ystyried y defnydd a wneir o'r adeilad a'r pellter teithio i TCP arall

8.2 Rhestrodd ymatebwyr y cyfarpar canlynol ar gyfer TCP pan fydd adeilad yn cael ei addasu neu pan fydd y defnydd a wneir ohono yn cael ei newid.

<u>Cyfarpar:</u>
- Gwely newid proffilio wedi'i badio â chynhalydd cefn y gallwch ei gymhwyso gan ddefnyddio rheolydd o bell.
- Cyfarpar cryno sy'n plygu i mewn i wal
- Teclyn codi, basn maint oedolyn, bwrdd newid, silffoedd, canllawiau diogelwch, llawr gwrthlithro

- Sgriniau er mwyn sicrhau preifatrwydd, silffoedd a chyfarpar glanhau cyffredinol arall megis diheintydd dwylo, leininau tafladwy ar gyfer y gwelyau, cadachau gwrthfacterol i lanhau cyfarpar a biniau gwastraff ar gyfer gwastraff cyffredinol a chlinigol.

8.3 Nododd ymatebwyr hefyd fod angen ystyried mwy na dim ond cymhlethdodau lleoli cyfleuster TCP maint llawn o fewn ôl troed yr adeilad presennol sydd wedi'i newid. Rhaid i'r TCP fod mewn lle hygyrch.

8.4 Byddai angen ystyried ffactorau eraill gan y byddai gosod cyfleuster TCP mewn adeiladau presennol fel y'u hymestynnwyd yn sbarduno addasiadau rhesymol i ledau troi cylchrediad presennol a gofyn am newidiadau ychwanegol megis rampiau mynediad, a fyddai'n costio llawer mwy na chost gosod TCP, sef £58k ar gyfartaledd.

9 Defnyddiwch y cwestiwn hwn i nodi unrhyw sylwadau eraill yr hoffech eu gwneud ar y cynigion i wneud darpariaeth ar gyfer TCP a maint y TCPau a'r cyfarpar ynddynt. Sylwadau ychwanegol:

9.1 Pwysleisiodd ymatebwyr ba mor bwysig ydyw bod TCPau yn ddigon o faint i alluogi pobl mewn cadair olwyn i fynd i mewn iddynt a symud o gwmpas yn gyfforddus. Dylid darparu gwelyau proffilio a gymhwysir yn drydanol (sydd â chynhalydd cefn y gellir ei gymhwyso â rheolydd o bell a all godi/gostwng yr inclein â rheolydd o bell).

9.2 Tynnodd ymatebwyr sylw at bwysigrwydd darpariaethau eraill megis pethau ymolchi digonol, weipiau diheintio, socedi a llinyn larwm. Nodwyd system awyru ychwanegol a goleuadau da hefyd fel rhan o'r ystyriaethau.

9.3 Nid yw isafswm uchder y nenfwd, sef 2400mm, y rhoi arweiniad addas mewn gwirionedd. Gellir gosod teclyn codi mewn llawer o gyfluniadau ac weithiau collir uchder codi gwerthfawr.

9.4 Mynegodd ymatebwyr bryder hefyd ynghylch cynnal a chadw TCPau gan nodi y dylid nodi'n glir pwy sy'n gyfrifol am hyn. “Rydym yn awgrymu y dylai newidiadau i Ddogfen Gymeradwy M hefyd gyfeirio at ofynion penodol o ran cynnal a chadw/rheoli TCPau, yn enwedig mewn perthynas â theclynnau codi”. Dylid hefyd gynnwys gofynion o ran llwythau ar gyfer teclynnau codi sydd wedi'u gosod ar y nenfwd.

10 Ymateb Llywodraeth Cymru

10.1 Gofynnodd yr ymgynghoriad nifer o gwestiynau i ymatebwyr am ddarparu TCPau.

Cwestiynau 1 a 2

10.2 Roedd pob un o'r ymatebwyr yn cytuno â bwriad Llywodraeth Cymru i

gynyddu nifer y TCPau sydd ar gael a hwyluso'r gwaith o'u darparu drwy Ddogfen Gymeradwy M ac yn cefnogi'r bwriad hwnnw. Nododd y nifer bach o ymatebwyr a oedd yn anghytuno â'r cynnig fod y trothwyon a nodwyd yn yr ymgynghoriad yn rhy uchel ac mai dim ond nifer cyfyngedig o adeiladau a fyddai'n cael eu cwmpasu ganddynt ledled Cymru. Felly, bydd Llywodraeth Cymru yn ceisio hwyluso'r gwaith o ddarparu TCPau drwy Ddogfen Gymeradwy M. Roedd cwestiynau eraill yn gofyn am drothwyon ac a oedd y trothwyon a oedd yn cael eu cynnig gan Lywodraeth Cymru yn briodol i ysgogi darparu TCP.

Cwestiwn 3

10.3 Roedd cefnogaeth gref i'r cynnig hwn a bydd Llywodraeth Cymru yn ceisio egluro i awdurdodau cynllunio lleol y gallant geisio lefelau ychwanegol o TCPau os oes tystiolaeth i gefnogi hyn. Bydd Llywodraeth Cymru yn nodi hyn yn glir drwy gyfeirio at y mater mewn newidiadau i Bolisi Cynllunio Cymru yn y dyfodol.

Cwestiynau: 4, 5 a 6.

10.4 Roedd mwyafrif helaeth o'r ymatebwyr yn cytuno â'r rhestr o fathau o adeiladau a amlinellwyd yn yr ymgynghoriad. Gofynnodd Cwestiwn 6 yn benodol i ymatebwyr nodi trothwyon a sbardunau amgen os oeddent yn anghytuno â'r trothwyon a oedd yn cael eu cynnig. O ystyried y sylwadau a'r trothwyon newydd arfaethedig, ceisiodd swyddogion Llywodraeth Cymru ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol yn fewnol ac yn allanol er mwyn cael mwy o dystiolaeth am fathau cyffredin o adeiladau a throthwyon mwy priodol ym mhob categori.

10.5 Nodir y trothwyon arfaethedig newydd yn y paragraff isod, ynghyd â'r rhesymeg dros y newid:

Trothwyon

10.6 Darperir o leiaf un TCP yn y math canlynol o adeilad sy'n adeilad newydd neu'n adeilad y mae'r defnydd a wneir ohono yn cael ei newid mewn ffordd berthnasol:

i safle manwerthu sydd ag arwynebedd llawr gros o 5,000m2 neu fwy;

ii adeiladau ymgynnull, hamdden ac adloniant sydd â lle i 1,000 o bobl neu fwy; neu gasgliad o adeiladau llai o faint sy'n gysylltiedig â safle a ddefnyddir at ddibenion ymgynnull, hamdden neu adloniant, megis sŵau, parciau thema a lleoliadau ar gyfer chwaraeon ac arddangosfeydd, sydd â lle i 2,000 o bobl neu fwy;

Ystyriwyd maint a chyfansoddiad ardaloedd adloniant a pharciau thema. Roeddent yn aml yn cyrraedd y trothwy o 5000m2 ond roeddent yn cynnwys nifer o adeiladau llai o faint wedi'u gwasgaru ar draws y parc. Felly, ystyriwyd y byddai nifer yr ymwelwyr yn fesur gwell ac, felly, cynyddwyd y capasiti i 2000.

iii sinemâu/theatrau/neuaddau cyngerdd sydd â lle i 350 o bobl neu fwy;

iv Ar gyfer ysgolion newydd sydd ag arwynebedd llawr gros o fwy na 4,000m2 a fydd yn cynnwys cyfleusterau cymunedol;

v Ysbytai; Ar gyfer adeiladau newydd: Rhaid i TCP gael ei adeiladu ***ym mhob*** Ysbyty a chyfleuster Gofal Iechyd Sylfaenol newydd a adeiledir ond dim ond mewn ardaloedd sy'n gwbl hygyrch i'r cyhoedd.

vi adeiladau chwaraeon a hamdden sydd ag arwynebedd llawr gros o fwy na 4,000m2;

Edrychodd swyddogion ar arferion gorau ar gyfer cynlluniau a meintiau adeiladau ar gyfer adeiladau chwaraeon a hamdden ledled y DU a gwnaethant ostwng y trothwyon er mwyn cynnwys llawer o'r adeiladau llai o faint.

vii gwestai, sy'n aml ar agor i'r cyhoedd at ddibenion ymgynnull, hamdden neu adloniant sydd ag arwynebedd llawr gros o fwy na 4,000m2.

Ysgolion

10.7 Roedd cefnogaeth o blaid darparu mwy o TCPau mewn ysgolion a sicrhau bod y ddarpariaeth mewn ysgolion yn cyd-fynd â'r ymrwymiad yn Rhaglen Lywodraethu Llywodraeth Cymru i fuddsoddi yn amgylchedd dysgu ysgolion cymunedol ac mewn cydleoli gwasanaethau a gwella gweithgarwch ymgysylltu â rhieni a gofalwyr.

10.8 Ymgynghorodd Llywodraeth Cymru ymhellach â chydweithwyr ym maes addysg a ymgynghorodd, yn eu tro, â'u rhanddeiliaid allweddol ac Awdurdodau Lleol er mwyn cael sylwadau ychwanegol ar ddarparu TCPau mewn ysgolion lleol, meithrin gwell dealltwriaeth o'r mathau o ysgolion a meithrin dealltwriaeth o drothwy mwy priodol.

10.9 Er bod y trothwyon a ddarparwyd yn fan cychwyn addas, roeddent yn golygu bod ysgolion cynradd wedi'u hepgor. Ar ôl ymgynghori ymhellach ar drothwyon mwy priodol, penderfynwyd gostwng y trothwy er mwyn cynnwys ysgolion llai o faint, ar yr amod mai dim ond ysgolion a oedd yn cynnig cyfleusterau cymunedol a fyddai'n cael eu cwmpasu.

10.10 Cododd ymatebwyr faterion eraill megis lleoliad TCP yn yr ysgol, argaeledd cyllid, costau ynni, gofal, gwaith glanhau a gwaith cynnal a chadw ac y byddai angen cynnal asesiad risg trylwyr fesul achos.

10.11 Bydd cyfle i ystyried darparu TCP ymhellach yn ystod yr adolygiad o safonau cynllunio ysgolion.

Estyniadau

10.12 Ar ôl ystyried y mater hwn, ni fyddwn yn datblygu polisïau mewn cysylltiad ag estyniadau ar yr adeg hon, a hynny oherwydd y cymhlethdod sy'n gysylltiedig â phennu trothwyon i'r gwahanol fathau o adeiladau a materion sy'n ymwneud â hygyrchedd.

Cwestiwn 7:

10.13 Roedd y mwyafrif o'r ymatebwyr (65%) yn cytuno â'r cynnig. Rhestrodd y rhai a oedd yn anghytuno gyfarpar ychwanegol y dylid ei gynnwys yn y cynllun. Bydd Llywodraeth Cymru yn argymell y cyfarpar a restrir yn Nogfen Gymeradwy M am mai hon yw'r rhestr bresennol yn BS 8300-2, tra nad yw cyfarpar ychwanegol a restrwyd gan ymatebwyr wedi'u cwmpasu gan ofynion rheoliadau adeiladu.

Cwestiwn 8:

10.14 Amrywiol a chymysg oedd yr ymatebion i'r cwestiwn hwn, gyda rhai ymatebwyr yn nodi bod angen i TCP ddilyn y Safon Brydeinig a bod mor agos â phosibl i'r gofyniad gan na fydd yn addas at y diben. Ni fydd Llywodraeth Cymru yn llunio barn ar hyn o bryd a byddwn yn ceisio rhagor o dystiolaeth am fater estyniadau a newid defnydd ar gyfer adeiladau cyn gynted â phosibl.